Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έβδομο τμήμα)

της 26ης Σεπτεμβρίου 2024*

«Προδικαστική παραπομπή – Διακινούμενοι εργαζόμενοι – Κοινωνική ασφάλιση – Εφαρμοστέα νομοθεσία – Κανονισμός (ΕΟΚ) 1408/71 – Άρθρα 13 και 14α – Κανονισμός (ΕΚ) 883/2004 – Άρθρο 11 και άρθρο 13, παράγραφος 2 – Εργαζόμενος που ασκεί μη μισθωτή δραστηριότητα ταυτόχρονα στο έδαφος δύο ή περισσότερων κρατών, εκ των οποίων το ένα είναι κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το άλλο είναι κράτος της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών και συμβαλλόμενο μέρος στη Συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, και στην Ελβετική Συνομοσπονδία – Άρθρο 87, παράγραφος 8 – Έννοια της "σχετικής καταστάσεως" – Συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο – Συμφωνία για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των κρατών μελών της, αφενός, και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας, αφετέρου»

Στην υπόθεση C-329/23,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Verwaltungsgerichtshof (διοικητικό δικαστήριο, Αυστρία) με απόφαση της 9ης Μαΐου 2023, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 25 Μαΐου 2023, στο πλαίσιο της δίκης

Sozialversicherungsanstalt der Selbständigen

κατά

W M,

παρισταμένου του:

Bundesminister für Soziales, Gesundheit, Pflege und Konsumentenschutz,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έβδομο τμήμα),

συγκείμενο από τους F. Biltgen (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, N. Wahl και M. L. Arastey Sahún, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Szpunar,

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– ο W M, εκπροσωπούμενος από τον A. Wittwer, Rechtsanwalt,

– η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον A. Posch και τις E. Samoilova και J. Schmoll,

– η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την J. Benešová και τους M. Smolek και J. Vláčil,

– η Κυβέρνηση του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν, εκπροσωπούμενη από τις A. Entner-Koch και R. Schobel,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την F. Clotuche-Duvieusart και τον B.-R. Killmann,

– η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ, εκπροσωπούμενη από την M. Brathovde, την E. Gromnicka και τον M.-M. Joséphidès,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία, αφενός, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 118/97 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 1996 (ΕΕ 1997, L 28, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 631/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004 (ΕΕ 2004, L 100, σ. 1) (στο εξής: κανονισμός 1408/71), καθώς και, αφετέρου, του κανονισμού (ΕΚ) 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας (ΕΕ 2004, L 166, σ. 1, και διορθωτικό ΕΕ 2004, L 200, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 465/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012 (ΕΕ 2012, L 149, σ. 4) (στο εξής: κανονισμός 883/2004), και, ειδικότερα, του άρθρου 13, παράγραφος 2, καθώς και του άρθρου 87, παράγραφος 8, του κανονισμού αυτού, σε συνδυασμό με τον κανονισμό (ΕΚ) 987/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για καθορισμό της διαδικασίας εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 (ΕΕ 2009, L 284, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 465/2012.

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του Sozialversicherungsanstalt der Selbständigen (οργανισμού κοινωνικής ασφαλίσεως των ανεξάρτητων επαγγελματιών, στο εξής: SVS) και του WM κατόπιν της αρνήσεως του SVS να χορηγήσει στον WM βεβαίωση περί υπαγωγής του, κατά την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 2017 έως τις 31 Μαρτίου 2018 (στο εξής: επίμαχη περίοδος), στο αυστριακό σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως.

Το νομικό πλαίσιο

Το διεθνές δίκαιο

Η Συμφωνία ΕΟΧ

3 Η Συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, της 2ας Μαΐου 1992 (ΕΕ 1994, L 1, σ. 3), όπως τροποποιήθηκε με τη Συμφωνία για τη συμμετοχή της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΕ 2007, L 221, σ. 15) (στο εξής: Συμφωνία ΕΟΧ), έχει, σύμφωνα με το άρθρο της 1, ως σκοπό να προωθήσει τη συνεχή και ισόρροπη ενίσχυση των οικονομικών και εμπορικών σχέσεων μεταξύ των συμβαλλομένων μερών, με ίσους όρους ανταγωνισμού και με τήρηση των ίδιων κανόνων, με σκοπό τη δημιουργία ομοιογενούς Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, επονομαζόμενου «ΕΟΧ». Για την επίτευξη των σκοπών αυτών, η σύνδεση περιλαμβάνει, σύμφωνα με τις διατάξεις της Συμφωνίας ΕΟΧ, μεταξύ άλλων, την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων.

4 Το άρθρο 2 της Συμφωνίας ΕΟΧ ορίζει, στο σημείο β', ότι, για τους σκοπούς της εν λόγω συμφωνίας, ως «κράτη της [Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελευθέρων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ)]», νοούνται η Ισλανδία, το Πριγκιπάτο του Λιχτενστάιν και το Βασίλειο της Νορβηγίας και, στο σημείο γ', ότι ως «συμβαλλόμενα μέρη», όσον αφορά την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της, νοούνται είτε η Ένωση και τα κράτη μέλη της είτε η Ένωση είτε τα κράτη μέλη.

5 Το τρίτο μέρος της Συμφωνίας ΕΟΧ, με τίτλο «Ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων», περιλαμβάνει, στο κεφάλαιο 1, με τίτλο «Μισθωτοί και μη μισθωτοί εργαζόμενοι», τα άρθρα 28 έως 30.

6 Το άρθρο 28, παράγραφος 1, της Συμφωνίας ΕΟΧ ορίζει ότι εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων μεταξύ των κρατών μελών της Ένωσης και των κρατών της ΕΖΕΣ.

7 Το άρθρο 29 της Συμφωνίας ΕΟΧ παραπέμπει στο παράρτημα VI για την ελεύθερη κυκλοφορία των μισθωτών και μη μισθωτών εργαζομένων στον τομέα της κοινωνικής ασφαλίσεως.

8 Το παράρτημα VI (κοινωνικές ασφαλίσεις) της Συμφωνίας ΕΟΧ περιλαμβάνει, δυνάμει της αποφάσεως της μεικτής επιτροπής του ΕΟΧ αριθ. 76/2011, της 1ης Ιουλίου 2011, για την τροποποίηση του παραρτήματος VI (κοινωνικές ασφαλίσεις) και του πρωτοκόλλου 37 στη Συμφωνία ΕΟΧ (ΕΕ 2011, L 262, σ. 33), η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιουνίου 2012, τον κανονισμό 883/2004 και τον κανονισμό 987/2009 ως «πράξεις αναφερόμενες σε». Πριν από την ημερομηνία αυτή, ο κανονισμός 1408/71 ήταν αυτός ο οποίος περιλαμβανόταν στο εν λόγω παράρτημα.

9 Το παράρτημα VI της Συμφωνίας ΕΟΧ ορίζει, προσέτι, ότι, για τους σκοπούς του παραρτήματος αυτού και με την επιφύλαξη των διατάξεων του πρωτοκόλλου 1 της ανωτέρω συμφωνίας, «ο όρος "κράτος (-η) μέλος (-η)" που περιέχεται στις αναφερόμενες πράξεις θεωρείται ότι περιλαμβάνει, πέραν της σημασίας που έχει στις εν λόγω […] πράξεις [της Ένωσης], την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και τη Νορβηγία».

Η Συμφωνία ΕΚ-ΕΛΒΕΤΙΑΣ

10 Το άρθρο 8 της Συμφωνίας για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των κρατών μελών της, αφενός, και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας, αφετέρου, η οποία υπογράφηκε στο Λουξεμβούργο στις 21 Ιουνίου 1999 (ΕΕ 2002, L 114, σ. 6) (στο εξής: Συμφωνία ΕΚ-Ελβετίας), η οποία φέρει τον τίτλο «Συντονισμός των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης», ορίζει τα εξής:

«Τα συμβαλλόμενα μέρη ρυθμίζουν, σύμφωνα με το παράρτημα ΙΙ, τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης με στόχο να εξασφαλίσουν ιδίως:

α) […]

β) τον καθορισμό της εφαρμοστέας νομοθεσίας,

[…]».

11 Το παράρτημα ΙΙ της Συμφωνίας ΕΚ-Ελβετίας, με τίτλο «Συντονισμός των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης», όπως ισχύει από την 1η Απριλίου 2012, προβλέπει στο άρθρο 1 τα εξής:

«1. Τα συμβαλλόμενα μέρη συμφωνούν να εφαρμόζουν μεταξύ τους, όσον αφορά τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, τις νομικές πράξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις οποίες γίνεται αναφορά στο τμήμα Α του παρόντος παραρτήματος και όπως αυτές τροποποιήθηκαν από το τμήμα Α του παρόντος παραρτήματος ή κανόνες ισοδύναμους με αυτές τις πράξεις.

2. Ο όρος "κράτος(-η) μέλος(-η)" που περιλαμβάνεται στις νομικές πράξεις που αναφέρονται στο τμήμα Α του παρόντος παραρτήματος θεωρείται ότι, πέραν των κρατών που καλύπτονται από τις σχετικές νομικές πράξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, περιλαμβάνει και την Ελβετία.»

12 Το τμήμα Α του παραρτήματος ΙΙ της Συμφωνίας ΕΚ-Ελβετίας, με τίτλο «Νομικές πράξεις αναφερόμενες σε», περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τους κανονισμούς 883/2004 και 987/2009, οι οποίοι αντικατέστησαν τον κανονισμό 1408/71.

Το δίκαιο της Ένωσης

Ο κανονισμός 1408/71

13 Κατά το άρθρο 2, με τίτλο «Προσωπικό πεδίο εφαρμογής», ο κανονισμός 1408/71, ο οποίος καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε, από 1ης Μαΐου 2010, από τον κανονισμό 883/2004, εφαρμοζόταν στους υπηκόους κράτους μέλους, στους απάτριδες και στους πρόσφυγες που κατοικούν σε κράτος μέλος και υπάγονται ή είχαν υπαχθεί στη νομοθεσία ενός ή περισσοτέρων κρατών μελών, καθώς και στα μέλη των οικογενειών τους και στους επιζώντες τους.

14 Ο τίτλος ΙΙ του κανονισμού 1408/71, που επιγραφόταν «Προσδιορισμός της εφαρμοστέας νομοθεσίας», περιελάμβανε, μεταξύ άλλων, τα άρθρα 13 και 14α του ανωτέρω κανονισμού.

15 Το άρθρο 13 του ως άνω κανονισμού, τιτλοφορούμενο «Γενικοί κανόνες», προέβλεπε τα εξής:

«1. Με την επιφύλαξη των άρθρων 14γ και 14στ, τα πρόσωπα για τα οποία ισχύει ο παρών κανονισμός υπόκεινται στη νομοθεσία ενός μόνου κράτους μέλους. Η νομοθεσία αυτή προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος τίτλου.

2. Με την επιφύλαξη των άρθρων 14 έως 17:

α) […]

β) το πρόσωπο που ασκεί μη μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος κράτους μέλους υπόκειται στη νομοθεσία του κράτους αυτού, ακόμη και αν κατοικεί στο έδαφος άλλου κράτους μέλους·

[…]».

16 Το άρθρο 14α του ίδιου κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Ειδικοί κανόνες που ισχύουν για τα πρόσωπα που ασκούν μη μισθωτή δραστηριότητα εκτός από τους ναυτικούς», όριζε τα ακόλουθα:

«Ο κανόνας του άρθρου 13 παράγραφος 2, στοιχείο β', ισχύει με την επιφύλαξη των εξής εξαιρέσεων και ειδικών περιπτώσεων:

[…]

2. το πρόσωπο που ασκεί κανονικά μη μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος δύο ή περισσότερων κρατών μελών υπόκειται στη νομοθεσία του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου κατοικεί, αν ασκεί μέρος της δραστηριότητάς του στο έδαφος αυτού του κράτους μέλους. Αν δεν ασκεί δραστηριότητα στο έδαφος του κράτους μέλους όπου κατοικεί, υπόκειται στη νομοθεσία του κράτους μέλους στου οποίου το έδαφος ασκεί την κύρια δραστηριότητά του. Τα κριτήρια που προσδιορίζουν την κύρια δραστηριότητα ορίζονται στον κανονισμό που αναφέρεται στο άρθρο 98·

[…]».

Ο κανονισμός 883/2004

17 Ο τίτλος ΙΙ του κανονισμού 883/2004, ο οποίος επιγράφεται «Προσδιορισμός της εφαρμοστέας νομοθεσίας», περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τα άρθρα του 11 και 13.

18 Το άρθρο 11, παράγραφος 1, του κανονισμού ορίζει τα εξής:

«1. Τα πρόσωπα στα οποία εφαρμόζεται ο παρών κανονισμός υπάγονται στη νομοθεσία ενός και μόνον κράτους μέλους. Η νομοθεσία αυτή προσδιορίζεται σύμφωνα με τον παρόντα τίτλο.»

19 Το άρθρο 13 του κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Άσκηση δραστηριοτήτων σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη», ορίζει στην παράγραφο 2 τα εξής:

Το πρόσωπο που ασκεί κανονικά μη μισθωτή δραστηριότητα σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη υπάγεται:

α) στη νομοθεσία του κράτους μέλους κατοικίας, εάν ασκεί ουσιώδες μέρος της δραστηριότητάς του σε αυτό·

ή

β) στη νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο ευρίσκεται το κέντρο των συμφερόντων των δραστηριοτήτων του, εάν δεν κατοικεί σε ένα από τα κράτη μέλη στα οποία ασκεί ουσιώδες μέρος της δραστηριότητάς του.»

20 Το άρθρο 87 του εν λόγω κανονισμού, σχετικά με τις μεταβατικές διατάξεις, ορίζει, στην παράγραφο 8, τα εξής:

«Εάν, ως συνέπεια του παρόντος κανονισμού, ένα πρόσωπο υπόκειται στη νομοθεσία κράτους μέλους άλλου από το καθοριζόμενο σύμφωνα με τον τίτλο ΙΙ του κανονισμού [1408/71], η εν λόγω νομοθεσία εξακολουθεί να ισχύει ενόσω η σχετική κατάσταση παραμένει αμετάβλητη και εν πάση περιπτώσει για μέγιστη περίοδο 10 ετών από την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, εκτός εάν ο ενδιαφερόμενος υποβάλει αίτηση να υπαχθεί στην εφαρμοζόμενη νομοθεσία σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό. Η αίτηση υποβάλλεται εντός τριών μηνών από την ημερομηνία εφαρμογής του παρόντος κανονισμού στον αρμόδιο φορέα του κράτους μέλους, του οποίου η νομοθεσία εφαρμόζεται σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, εάν το εν λόγω πρόσωπο πρόκειται να υπαχθεί στη νομοθεσία του κράτους μέλους αυτού από την ημερομηνία εφαρμογής του παρόντος κανονισμού. Εάν η αίτηση υποβληθεί κατόπιν παρέλευσης της προθεσμίας αυτής, η εν λόγω μεταβολή εφαρμοστέας νομοθεσίας επέρχεται από την πρώτη ημέρα του επόμενου μήνα.»

Ο κανονισμός 987/2009

21 Το άρθρο 14 του κανονισμού 987/2009 προβλέπει τα εξής:

«[…]

5β. Περιθωριακές δραστηριότητες δεν λαμβάνονται υπόψη για τον σκοπό προσδιορισμού της εφαρμοστέας νομοθεσίας δυνάμει του άρθρου 13 του [κανονισμού 883/2004]. Το άρθρο 16 του [παρόντος κανονισμού] εφαρμόζεται σε όλες τις περιπτώσεις που εμπίπτουν στο άρθρο αυτό.

[…]

8. Για την εφαρμογή του άρθρου 13 παράγραφοι 1 και 2 του [κανονισμού 883/2004], ως “ουσιώδες μέρος μιας μισθωτής ή μη μισθωτής δραστηριότητας” που ασκείται σε κράτος μέλος, νοείται ότι ασκείται εκεί ένα ποσοτικά σημαντικό μέρος του συνόλου των δραστηριοτήτων του μισθωτού ή μη μισθωτού, χωρίς να πρόκειται απαραιτήτως για το μείζον μέρος αυτών των δραστηριοτήτων.

Για να καθορισθεί εάν ουσιώδες μέρος της δραστηριότητας ασκείται σε ένα κράτος μέλος, λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα ενδεικτικά κριτήρια:

α) […]

β) σε περίπτωση μη μισθωτής δραστηριότητας, ο κύκλος εργασιών, ο χρόνος εργασίας, ο αριθμός των παρεχόμενων υπηρεσιών ή/και το εισόδημα.

Στο πλαίσιο συνολικής αξιολόγησης, λιγότερο από το 25 % των προαναφερόμενων κριτηρίων αποτελούν δείκτη ότι σημαντικό μέρος των δραστηριοτήτων δεν ασκείται στο σχετικό κράτος μέλος.

9. Για την εφαρμογή του άρθρου 13 παράγραφος 2 στοιχείο β) του [κανονισμού 883/2004], το "κέντρο των συμφερόντων" των δραστηριοτήτων ενός μη μισθωτού καθορίζεται λαμβάνοντας υπόψη όλα τα στοιχεία τα οποία συνθέτουν τις επαγγελματικές του δραστηριότητες, και ιδίως τον τόπο στον οποίο βρίσκεται η σταθερή και μόνιμη έδρα των δραστηριοτήτων του εν λόγω προσώπου, το συνήθη χαρακτήρα ή τη διάρκεια των ασκουμένων δραστηριοτήτων, τον αριθμό των παρεχόμενων υπηρεσιών, καθώς επίσης τη βούληση του εν λόγω προσώπου, όπως αυτή προκύπτει από τις εν γένει περιστάσεις.

[…]»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

22 Στις 14 Απριλίου 2020, ο W M, ο οποίος έχει την ιθαγένεια της Αυστρίας και του Λιχτενστάιν, ζήτησε από το SVS να του χορηγήσει, βάσει του κανονισμού 1408/71, έντυπο E101 που να βεβαιώνει ότι υπαγόταν στην αυστριακή κοινωνική ασφάλιση κατά την επίμαχη περίοδο, κατά τη διάρκεια της οποίας ασκούσε ταυτόχρονα μη μισθωτές επαγγελματικές δραστηριότητες ως ιατρός στην Αυστρία, το Λιχτενστάιν και την Ελβετία, οι οποίες αντιστοιχούσαν περίπου στο 19 %, το 78 % και το 3 % του εισοδήματός του.

23 Πριν αρχίσει, την 1η Ιανουαρίου 2017, πρόσθετη μη μισθωτή επαγγελματική δραστηριότητα στην Ελβετία, ο W M ασκούσε ταυτόχρονα μη μισθωτή επαγγελματική δραστηριότητα στο Λιχτενστάιν και στην Αυστρία και υπαγόταν, λόγω της κατοικίας του στην Αυστρία, στην αυστριακή νομοθεσία περί κοινωνικής ασφαλίσεως δυνάμει του άρθρου 14α, σημείο 2, του κανονισμού 1408/71.

24 Δεδομένου ότι ο κανονισμός 883/2004 αντικατέστησε τον κανονισμό 1408/71, το SVS χαρακτήρισε, κατόπιν επαναξιολογήσεως, την αίτηση του ενδιαφερομένου ως αίτηση για τη χορήγηση εντύπου A1 βάσει των κανονισμών 883/2004 και 987/2009 και την απέρριψε με απόφαση της 21ης Οκτωβρίου 2020. Η άρνηση αυτή αιτιολογήθηκε από το γεγονός ότι, βεβαίως, στις σχέσεις με το Πριγκιπάτο του Λιχτενστάιν, λόγω της Συμφωνίας ΕΟΧ, και στις σχέσεις με την Ελβετική Συνομοσπονδία, λόγω της Συμφωνίας ΕΚ-Ελβετίας, οι κανονισμοί αυτοί εφαρμόζονταν στα τρία αυτά κράτη. Εν προκειμένω, ωστόσο, δεν υφίσταται συμφωνία καλύπτουσα τόσο τα κράτη μέλη του ΕΟΧ όσο και την Ελβετική Συνομοσπονδία, οπότε οι δραστηριότητες του W M κατά την επίμαχη περίοδο πρέπει να υπόκεινται χωριστά στις νομοθεσίες καθενός από τα κράτη αυτά.

25 Το Bundesverwaltungsgericht (ομοσπονδιακό διοικητικό δικαστήριο, Αυστρία) δέχθηκε την προσφυγή που άσκησε ο W M κατά της αποφάσεως του SVS και έκρινε ότι έπρεπε να χορηγηθεί στον ενδιαφερόμενο βεβαίωση στην οποία να αναφέρεται ότι, κατά την επίμαχη περίοδο, υπαγόταν στην αυστριακή κοινωνική ασφάλιση.

26 Το ανωτέρω δικαστήριο έκρινε ότι τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως στην κύρια δίκη έπρεπε να εξετασθούν, όσον αφορά τις δραστηριότητες που ασκούνται στην Αυστρία και στο Λιχτενστάιν, βάσει της Συμφωνίας ΕΟΧ και, όσον αφορά τις δραστηριότητες που ασκούνται στην Αυστρία και στην Ελβετία, βάσει της Συμφωνίας ΕΚ-Ελβετίας και ότι έπρεπε, συναφώς, να καθορισθεί αν η επαγγελματική δραστηριότητα που ασκούσε ο W M στην Ελβετία συνιστούσε μεταβολή κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 8, του κανονισμού 883/2004, με αποτέλεσμα ο κανονισμός 1408/71 να μην έχει πλέον εφαρμογή εν προκειμένω.

27 Αφού ολοκλήρωσε την εξέτασή του, το εν λόγω δικαστήριο έκρινε, αφενός, όσον αφορά τη Συμφωνία ΕΟΧ, ότι ο W M υπαγόταν, σύμφωνα με το άρθρο 14α του κανονισμού 1408/71, στην αυστριακή νομοθεσία περί κοινωνικής ασφαλίσεως για τις επαγγελματικές δραστηριότητες που ασκούσε στα εν λόγω κράτη. Κατά το αυστριακό δικαστήριο, η άσκηση πρόσθετης ταυτόχρονης επαγγελματικής δραστηριότητας στην Ελβετία δεν ασκούσε επιρροή υπό το πρίσμα της συμφωνίας αυτής και, επομένως, δεν συνεπαγόταν μεταβολή της σχετικής καταστάσεως, κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 8, του κανονισμού 883/2004. Έκρινε, αφετέρου, όσον αφορά τη Συμφωνία ΕΚ-Ελβετίας, ότι ο W M υπαγόταν επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 13 του κανονισμού 883/2004, στην αυστριακή νομοθεσία περί κοινωνικής ασφαλίσεως, δεδομένου ότι ασκούσε στην Αυστρία, όπου κατοικούσε, το ουσιώδες μέρος των επαγγελματικών δραστηριοτήτων του.

28 Το Verwaltungsgerichtshof (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο, Αυστρία), ήτοι το αιτούν δικαστήριο, επιληφθέν αιτήσεως αναιρέσεως που άσκησε το SVS κατά της ανωτέρω αποφάσεως, υπενθυμίζει ότι ο προσδιορισμός της εφαρμοστέας νομοθεσίας κοινωνικής ασφαλίσεως σε πολίτη της Ένωσης που ασκεί επαγγελματικές δραστηριότητες σε περισσότερα του ενός κράτη μέλη διέπεται από τον κανονισμό 883/2004, σε συνδυασμό με τον κανονισμό 987/2009. Κατά το αιτούν δικαστήριο, οι κανονισμοί αυτοί εφαρμόζονται στις σχέσεις με άλλα κράτη μέσω συμφωνιών, μεταξύ άλλων στα κράτη του ΕΟΧ, συμπεριλαμβανομένου του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν, δυνάμει της Συμφωνίας ΕΟΧ και, δυνάμει της Συμφωνίας ΕΚ-Ελβετίας, στην Ελβετική Συνομοσπονδία.

29 Το αιτούν δικαστήριο εκφράζει αμφιβολίες ως προς το αν η προσέγγιση της χωριστής εξετάσεως, στο πλαίσιο της Συμφωνίας ΕΟΧ, αφενός, και στο πλαίσιο της Συμφωνίας ΕΚ-Ελβετίας, αφετέρου, προκειμένου να ευρεθεί η εφαρμοστέα, σύμφωνα με τους κανόνες που προβλέπουν οι κανονισμοί 1408/71 και 883/2004, νομοθεσία περί κοινωνικής ασφαλίσεως, είναι σύμφωνη με την αρχή της εφαρμογής μίας και μόνης νομοθεσίας, η οποία διατυπώνεται στο άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71 και στο άρθρο 11 του κανονισμού 883/2004. Συγκεκριμένα, δεν μπορεί να αποκλεισθεί ότι μια τέτοια χωριστή εξέταση μπορεί, υπό περιστάσεις διαφορετικές από αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης, να έχει ως αποτέλεσμα την ταυτόχρονη εφαρμογή διαφορετικών νομοθεσιών για το ίδιο πρόσωπο και για την ίδια περίοδο. Ως εκ τούτου, το αιτούν δικαστήριο κρίνει αναγκαίο να υποβάλει ερώτημα στο Δικαστήριο ως προς το ζήτημα αν οι κανονισμοί 1408/71 και 883/2004 έχουν εφαρμογή σε περιστάσεις όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, ως προς τον τρόπο εφαρμογής τους.

30 Για την περίπτωση που το Δικαστήριο κρίνει ότι οι κανονισμοί αυτοί έχουν εφαρμογή εν προκειμένω, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, επιπλέον, ως προς την ερμηνεία της μεταβατικής διατάξεως του άρθρου 87, παράγραφος 8, του κανονισμού 883/2004 σε περιστάσεις όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης.

31 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, πριν από την επίμαχη περίοδο και την έναρξη της πρόσθετης επαγγελματικής δραστηριότητάς του στην Ελβετία, ο W M, ο οποίος ασκούσε ταυτόχρονα μη μισθωτή δραστηριότητα στην Αυστρία και στο Λιχτενστάιν, υπαγόταν, λόγω της κατοικίας του στην Αυστρία, στην αυστριακή νομοθεσία, σύμφωνα με το άρθρο 14α, σημείο 2, του κανονισμού 1408/71. Ωστόσο, ο κανονισμός 883/2004, ο οποίος αντικατέστησε τον κανονισμό 1408/71, προβλέπει, στο άρθρο 13, παράγραφος 2, ότι, σε περίπτωση μη μισθωτών δραστηριοτήτων που ασκούνται σε περισσότερα του ενός κράτη μέλη, η νομοθεσία του κράτους μέλους κατοικίας εφαρμόζεται μόνον εφόσον ουσιώδες μέρος των δραστηριοτήτων ασκείται εκεί και ότι, ελλείψει κατοικίας, εφαρμόζεται η νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο ευρίσκεται το κέντρο των συμφερόντων των δραστηριοτήτων του ενδιαφερομένου. Ως εκ τούτου, θα έπρεπε να εφαρμοσθεί στον W M η νομοθεσία του Λιχτενστάιν κατά την επίμαχη περίοδο λόγω της ασκήσεως σημαντικού μέρους των δραστηριοτήτων του στο Λιχτενστάιν. Εντούτοις, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 87, παράγραφος 8, του κανονισμού 883/2004, η αυστριακή νομοθεσία περί κοινωνικής ασφαλίσεως εξακολούθησε να εφαρμόζεται στον ενδιαφερόμενο, διότι η κατάστασή του παρέμεινε αμετάβλητη μετά την έναρξη ισχύος του ως άνω κανονισμού.

32 Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, κατ' ουσίαν, αν το γεγονός ότι ο W M, ο οποίος ασκεί ήδη επαγγελματική δραστηριότητα σε δύο κράτη, εκ των οποίων το ένα είναι κράτος μέλος της Ένωσης και το άλλο κράτος της ΕΖΕΣ και συμβαλλόμενο μέρος στη Συμφωνία ΕΟΧ, αρχίζει πρόσθετη επαγγελματική δραστηριότητα ήσσονος σημασίας σε τρίτο κράτος, ήτοι στην Ελβετική Συνομοσπονδία, συνιστά μεταβολή της «σχετικής καταστάσεως» κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 8, του κανονισμού 883/2004.

33 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Verwaltungsgerichtshof (Διοικητικό Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Εφαρμόζονται οι κανόνες του δικαίου της Ένωσης που αφορούν τον καθορισμό του εφαρμοστέου δικαίου στον τομέα της κοινωνικής ασφάλειας σύμφωνα με τον [κανονισμό 883/2004], σε συνδυασμό με τον [κανονισμό 987/2009], σε μια κατάσταση στην οποία πολίτης της Ένωσης ασκεί ταυτόχρονα επαγγελματική δραστηριότητα σε κράτος μέλος της Ένωσης, σε κράτος της ΕΖΕΣ και συμβαλλόμενο μέρος στη Συμφωνία ΕΟΧ (Λιχτενστάιν) και στην Ελβετία;

Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα:

2) Σε μια τέτοια περίπτωση, πρέπει ο [κανονισμός 883/2004], σε συνδυασμό με τον [κανονισμό 987/2009], να εφαρμόζεται κατά τρόπο ώστε το ζήτημα της εφαρμοστέας νομοθεσίας κοινωνικής ασφαλίσεως να εξετάζεται χωριστά, αφενός, στη σχέση μεταξύ του κράτους μέλους της Ένωσης και του κράτους της ΕΖΕΣ και συμβαλλόμενου μέρους στη Συμφωνία ΕΟΧ και, αφετέρου, στη σχέση μεταξύ του κράτους μέλους της Ένωσης και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας και, κατά συνέπεια, να εκδίδεται χωριστή βεβαίωση όσον αφορά την εφαρμοστέα νομοθεσία;

3) Αποτελεί μεταβολή της "σχετικής καταστάσεως", κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 8, του [κανονισμού 883/2004], η έναρξη επαγγελματικής δραστηριότητας σε άλλο κράτος στο οποίο ο εν λόγω κανονισμός τυγχάνει εφαρμογής, έστω και αν εξ αυτού του λόγου δεν θα επερχόταν μεταβολή της εφαρμοστέας νομοθεσίας ούτε σύμφωνα με τον

[κανονισμό 883/2004] ούτε σύμφωνα με τον [κανονισμό 1408/71] και η δραστηριότητα έχει τόσο δευτερεύουσα σημασία ώστε να αποφέρει περίπου μόνον το 3 % του συνολικού εισοδήματος;

Ασκεί συναφώς επιρροή το ζήτημα αν, κατά την έννοια του δεύτερου ερωτήματος, ο συντονισμός στις διμερείς σχέσεις, αφενός, μεταξύ των μέχρι τούδε εμπλεκομένων κρατών και, αφετέρου, μεταξύ ενός από τα μέχρι τούδε εμπλεκόμενα κράτη και του "άλλου" κράτους πρέπει να γίνεται χωριστά;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

34 Με τα τρία προδικαστικά ερωτήματα, τα οποία πρέπει να εξετασθούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν ο κανονισμός 1408/71 και ο κανονισμός 883/2004, σε συνδυασμό με τον κανονισμό 987/2009, έχουν την έννοια ότι εφαρμόζονται στην περίπτωση κατά την οποία πολίτης της Ένωσης, ο οποίος ασκεί μη μισθωτές επαγγελματικές δραστηριότητες ταυτόχρονα σε κράτος μέλος της Ένωσης και σε κράτος της ΕΖΕΣ και συμβαλλόμενο μέρος στη Συμφωνία ΕΟΧ, αρχίζει πρόσθετη μη μισθωτή επαγγελματική δραστηριότητα στην Ελβετία. Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν η νομοθεσία περί κοινωνικής ασφαλίσεως που εφαρμόζεται δυνάμει των κανονισμών αυτών σε μια τέτοια κατάσταση πρέπει να καθορισθεί χωριστά, ήτοι, αφενός, βάσει της Συμφωνίας ΕΟΧ όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ του κράτους μέλους και του κράτους της ΕΖΕΣ και συμβαλλόμενου μέρους στη Συμφωνία ΕΟΧ και, αφετέρου, βάσει της Συμφωνίας ΕΚ-Ελβετίας όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ του κράτους μέλους της Ένωσης και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας.

35 Πρέπει, κατ' αρχάς, να υπομνησθεί ότι η Συμφωνία ΕΟΧ προβλέπει, στα άρθρα 28 έως 30 καθώς και στο παράρτημα VI (κοινωνικές ασφαλίσεις), ότι οι κανονισμοί 883/2004 και 987/2009 εφαρμόζονται στις περιπτώσεις στις οποίες εμπλέκονται τα κράτη μέλη της Ένωσης και το Πριγκιπάτο του Λιχτενστάιν. Ομοίως, η Συμφωνία ΕΚ-Ελβετίας και, ειδικότερα, το άρθρο 8 και το παράρτημα ΙΙ αυτής, προβλέπουν ότι οι εν λόγω κανονισμοί εφαρμόζονται στις περιπτώσεις στις οποίες εμπλέκονται τα κράτη μέλη της Ένωσης και η Ελβετική Συνομοσπονδία.

36 Επομένως, οι κανονισμοί 883/2004 και 987/2009 έχουν εφαρμογή σε περίπτωση, όπως αυτή της κύριας δίκης, στην οποία πολίτης της Ένωσης, ο οποίος ασκεί ταυτόχρονα μη μισθωτή επαγγελματική δραστηριότητα στην Αυστρία και το Λιχτενστάιν, αρχίζει πρόσθετη μη μισθωτή επαγγελματική δραστηριότητα στην Ελβετία.

37 Οποιαδήποτε αντίθετη ερμηνεία θα είχε ως αποτέλεσμα να εμποδίζεται ο πολίτης της Ένωσης να απολαύει των δικαιωμάτων που αντλεί από τους κανονισμούς 883/2004 και 987/2009 και, κατά συνέπεια, να τον περιάγει σε μειονεκτική θέση για τον λόγο και μόνον ότι άσκησε το δικαίωμά του ελεύθερης κυκλοφορίας όχι μόνο στο Λιχτενστάιν, αλλά και στην Ελβετία.

38 Από δε τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων την οποία εγγυάται η Συμφωνία ΕΚ-Ελβετίας θα εμποδιζόταν αν υπήκοος συμβαλλόμενου μέρους υφίστατο δυσμενή μεταχείριση στο κράτος καταγωγής του για τον λόγο και μόνον ότι άσκησε το δικαίωμά του ελεύθερης κυκλοφορίας (απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2019, Wächtler, C-581/17, EU:C:2019:138, σκέψη 53). Τοιαύτη ερμηνεία θα παρορούσε επίσης το γεγονός ότι η Συμφωνία ΕΟΧ επιτρέπει στους πολίτες της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν και της Νορβηγίας να επικαλούνται στο έδαφος της Ένωσης τα δικαιώματα που αντλούν από τους κανονισμούς 883/2004 και 987/2009, αλλά ευνοεί συγχρόνως τους υπηκόους των κρατών μελών

οι οποίοι μπορούν να επικαλούνται τα δικαιώματα αυτά εντός των εν λόγω κρατών (απόφαση της 26ης Σεπτεμβρίου 2013, Ηνωμένο Βασίλειο κατά Συμβουλίου, C-431/11, EU:C:2013:589, σκέψη 55).

39 Πρέπει, εξάλλου, να επισημανθεί ότι η εφαρμογή των κανονισμών 883/2004 και 987/2009 σε περίπτωση όπως αυτή της κύριας δίκης, η οποία αφορά τρία διαφορετικά κράτη, μειώνει τον κίνδυνο να υπαχθεί ο ενδιαφερόμενος ταυτόχρονα στη νομοθεσία περί κοινωνικής ασφαλίσεως περισσοτέρων κρατών, διότι, σύμφωνα με την αρχή της εφαρμογής μίας και μόνης νομοθεσίας την οποία επιδιώκουν οι κανονισμοί αυτοί, τα πρόσωπα στα οποία οι εν λόγω κανονισμοί έχουν εφαρμογή πρέπει να υπάγονται στη νομοθεσία ενός μόνον κράτους μέλους, τούτο δε προκειμένου να αποφευχθούν οι περιπλοκές που μπορεί να προκύψουν από την ταυτόχρονη εφαρμογή περισσοτέρων εθνικών νομοθεσιών και να εξαλειφθούν οι περιπλοκές οι οποίες, για τα πρόσωπα που μετακινούνται εντός της Ένωσης, στα κράτη της ΕΖΕΣ και συμβαλλόμενα μέρη στη Συμφωνία ΕΟΧ και στην Ελβετία, είναι συνέπεια της μερικής ή πλήρους σωρεύσεως των εφαρμοστέων νομοθεσιών [πρβλ. αποφάσεις της 6ης Ιουνίου 2019, V, C-33/18, EU:C:2019:470, σκέψη 42, και της 13ης Οκτωβρίου 2022, Raad van bestuur van de Sociale verzekeringbank (Χρονικά διαστήματα μεταξύ σχέσεων προσωρινής απασχόλησης), C-713/20, EU:C:2022:782, σκέψη 39].

40 Όσον αφορά τις λεπτομέρειες εφαρμογής των κανονισμών 883/2004 και 987/2009 σε περίπτωση όπως αυτή της κύριας δίκης, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, στο μέτρο που οι κανονισμοί αυτοί εφαρμόζονται βάσει δύο διαφορετικών νομικών βάσεων, ήτοι της Συμφωνίας ΕΟΧ και της Συμφωνίας ΕΚ-Ελβετίας, ο προσδιορισμός της εφαρμοστέας στον ενδιαφερόμενο νομοθεσίας κοινωνικής ασφαλίσεως κατά την επίμαχη περίοδο πρέπει, κατά λογική ακολουθία, να απηχεί τη διάκριση αυτή.

41 Επομένως, εν προκειμένω, οι εν λόγω κανονισμοί πρέπει να εφαρμοσθούν χωριστά, ήτοι, αφενός, όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ της Δημοκρατίας της Αυστρίας και του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν, βάσει της Συμφωνίας ΕΟΧ, όπως συνέβαινε ήδη πριν ο W M αρχίσει να ασκεί πρόσθετη μη μισθωτή επαγγελματική δραστηριότητα στην Ελβετία και, αφετέρου, όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ της Δημοκρατίας της Αυστρίας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας, βάσει της Συμφωνίας ΕΚ-Ελβετίας.

42 Πρώτον, όσον αφορά τη Συμφωνία ΕΟΧ, η οποία διέπει, μεταξύ άλλων, τις περιπτώσεις στις οποίες εμπλέκονται η Δημοκρατία της Αυστρίας και το Πριγκιπάτο του Λιχτενστάιν, το άρθρο 13, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 883/2004 ορίζει ότι ως προς τον ενδιαφερόμενο είναι εφαρμοστέα η νομοθεσία του κράτους μέλους κατοικίας μόνον εφόσον ασκεί ουσιώδες μέρος της δραστηριότητάς του. Το άρθρο 14, παράγραφος 8, του κανονισμού 987/2009 διευκρινίζει ότι, για την εφαρμογή του άρθρου 13, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 883/2004, ως «ουσιώδες μέρος μιας μισθωτής ή μη μισθωτής δραστηριότητας» που ασκείται σε κράτος μέλος, νοείται ένα ποσοτικά σημαντικό μέρος του συνόλου των δραστηριοτήτων του μισθωτού ή μη μισθωτού, χωρίς να πρόκειται απαραιτήτως για το μείζον μέρος αυτών των δραστηριοτήτων. Για να καθορισθεί αν ασκείται σε κράτος μέλος ουσιώδες μέρος της δραστηριότητας, λαμβάνονται υπόψη, στην περίπτωση μη μισθωτής δραστηριότητας, ο χρόνος εργασίας, ο αριθμός των παρεχόμενων υπηρεσιών και/ή το εισόδημα. Στο πλαίσιο μιας συνολικής αξιολογήσεως, εάν πληρούται λιγότερο από το 25 % των κριτηρίων αυτών, τούτο σημαίνει ότι ουσιώδες μέρος της δραστηριότητας δεν ασκείται στο συγκεκριμένο κράτος μέλος.

43 Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι, κατά την επίμαχη περίοδο, ο W M ασκούσε τις επαγγελματικές δραστηριότητές του ταυτόχρονα στην Αυστρία και στο Λιχτενστάιν οι οποίες αντιστοιχούσαν στο 19 % και στο 78 % των εισοδημάτων του. Επομένως, η επαγγελματική δραστηριότητα που άσκησε ο ενδιαφερόμενος κατά την επίμαχη περίοδο στο κράτος μέλος κατοικίας του, ήτοι στη Δημοκρατία της Αυστρίας, αντιπροσώπευε λιγότερο από το 25 % των εισοδημάτων του. Επομένως, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ασκούσε, την εποχή εκείνη, ουσιώδες μέρος των δραστηριοτήτων του στο εν λόγω κράτος μέλος.

44 Το άρθρο 13, παράγραφος 2, στοιχείο β′, του κανονισμού 883/2004 προβλέπει ότι, αν ο ενδιαφερόμενος δεν κατοικεί στο κράτος μέλος όπου ασκεί ουσιώδες μέρος της δραστηριότητάς του, υπάγεται στη νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο ευρίσκεται το κέντρο των συμφερόντων των δραστηριοτήτων του. Κατά το άρθρο 14, παράγραφος 9, του κανονισμού 987/2009, το «κέντρο των συμφερόντων» των δραστηριοτήτων ενός μη μισθωτού, κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου 13, παράγραφος 2, στοιχείο β′, καθορίζεται λαμβανομένων υπόψη όλων των στοιχείων τα οποία συνθέτουν τις επαγγελματικές του δραστηριότητες, και ιδίως του τόπου στον οποίο ευρίσκεται η σταθερή και μόνιμη έδρα των δραστηριοτήτων του ενδιαφερομένου, του συνήθους χαρακτήρα ή της διάρκειας των ασκούμενων δραστηριοτήτων, του αριθμού των παρεχόμενων υπηρεσιών, καθώς επίσης της βουλήσεως του εν λόγω προσώπου, όπως αυτή προκύπτει από τις εν γένει περιστάσεις.

45 Δεδομένου ότι, κατά την επίμαχη περίοδο, ο W M ασκούσε το μεγαλύτερο μέρος των επαγγελματικών του δραστηριοτήτων στο Λιχτενστάιν, δεδομένου ότι το κέντρο των συμφερόντων των δραστηριοτήτων του ευρισκόταν στο κράτος αυτό, έπρεπε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 13, παράγραφος 2, στοιχείο β′, του κανονισμού 883/2004, σε συνδυασμό με το άρθρο 14, παράγραφος 9, του κανονισμού 987/2009, να υπαχθεί στη νομοθεσία περί κοινωνικής ασφαλίσεως του Λιχτενστάιν κατά την επίμαχη περίοδο.

46 Κατά συνέπεια, κατά την περίοδο αυτή, ο W M υπαγόταν, κατ' αρχήν, στη νομοθεσία κράτους μέλους διαφορετικού από εκείνο στη νομοθεσία του οποίου υπαγόταν δυνάμει του τίτλου II του κανονισμού 1408/71, ήτοι στην αυστριακή νομοθεσία περί κοινωνικής ασφαλίσεως.

47 Εντούτοις, πρέπει να επισημανθεί ότι, εν τοιαύτη περιπτώσει, το άρθρο 87, παράγραφος 8, του κανονισμού 883/2004 προβλέπει ότι η νομοθεσία περί κοινωνικής ασφαλίσεως που εφαρμόζεται δυνάμει του τίτλου II του κανονισμού 1408/71 εξακολουθεί να εφαρμόζεται εάν η σχετική κατάσταση παρέμεινε αμετάβλητη, αλλά εν πάση περιπτώσει όχι περισσότερο από δέκα έτη από την ημερομηνία εφαρμογής του κανονισμού 883/2004.

48 Επομένως, πρέπει να εξακριβωθεί αν, κατά την επίμαχη περίοδο, η σχετική κατάσταση παρέμεινε αμετάβλητη, δεδομένου ότι, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, η αυστριακή νομοθεσία περί κοινωνικής ασφαλίσεως έπρεπε να εξακολουθήσει να εφαρμόζεται στον W M. Προς τούτο, πρέπει, ειδικότερα, να διευκρινισθεί αν το γεγονός ότι ο W M, ο οποίος ασκούσε ήδη ανεξάρτητες επαγγελματικές δραστηριότητες ταυτόχρονα σε κράτος μέλος της Ένωσης, ήτοι στην Δημοκρατία της Αυστρίας, και σε κράτος μέλος της ΕΖΕΣ και συμβαλλόμενο μέρος στη Συμφωνία ΕΟΧ, ήτοι στο Πριγκιπάτο του Λιχτενστάιν, άρχισε, ταυτόχρονα επίσης, πρόσθετη μη μισθωτή επαγγελματική δραστηριότητα ίση προς το 3 % των συνολικών εισοδημάτων του στην Ελβετία, συνιστά «μεταβολή της σχετικής καταστάσεως», κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 8, του κανονισμού 883/2004.

49 Συναφώς, αρκεί η διαπίστωση, στην οποία προέβη και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με τις γραπτές παρατηρήσεις της, ότι στο πλαίσιο της Συμφωνίας ΕΟΧ, η οποία διέπει, μεταξύ άλλων, τις σχέσεις μεταξύ της Δημοκρατίας της Αυστρίας και του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν, η Ελβετική Συνομοσπονδία αποτελεί τρίτη χώρα. Κατά συνέπεια, η εκ μέρους του ενδιαφερομένου άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας στην Ελβετία δεν ασκεί επιρροή στο πλαίσιο της εξακριβώσεως που πρέπει να πραγματοποιηθεί.

50 Επομένως, ακόμη και αν ο W M άσκησε πρόσθετη μη μισθωτή επαγγελματική δραστηριότητα στην Ελβετία κατά την επίμαχη περίοδο, η σχετική κατάσταση πριν από την έναρξη ισχύος του κανονισμού 883/2004 παρέμεινε αμετάβλητη. Επομένως, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 87, παράγραφος 8, του κανονισμού αυτού, ο ενδιαφερόμενος έπρεπε να εξακολουθήσει να υπάγεται στην αυστριακή νομοθεσία περί κοινωνικής ασφαλίσεως.

51 Δεύτερον, όσον αφορά τη Συμφωνία ΕΚ-Ελβετίας, η οποία διέπει, μεταξύ άλλων, τις περιπτώσεις στις οποίες εμπλέκονται η Δημοκρατία της Αυστρίας και η Ελβετική Συνομοσπονδία, επισημαίνεται ότι, εν προκειμένω, ο W M ασκούσε, κατά την επίμαχη περίοδο, ταυτόχρονα μη μισθωτές επαγγελματικές δραστηριότητες στην Αυστρία και την Ελβετία οι οποίες αντιστοιχούσαν περίπου στο 19 % και το 3 % των εισοδημάτων του. Μολονότι η επαγγελματική δραστηριότητα που ασκούσε ο ενδιαφερόμενος στην Αυστρία, όπου κατοικούσε, ήταν μεγαλύτερη, αντιπροσώπευε λιγότερο από το 25 % των εισοδημάτων του. Επομένως, ο W M δεν μπορούσε, σύμφωνα με το άρθρο 14, παράγραφος 8, του κανονισμού 987/2009, να υπαχθεί στο άρθρο 13, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 883/2004, αλλά έπρεπε, σύμφωνα με το άρθρο 13, παράγραφος 2, στοιχείο β', του ανωτέρω κανονισμού, να υπαχθεί στη νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο ευρισκόταν το κέντρο των συμφερόντων των δραστηριοτήτων του.

52 Δεδομένου ότι, κατά την επίμαχη περίοδο, ο W M κατοικούσε στην Αυστρία και ασκούσε εκεί, υπό το πρίσμα της Συμφωνίας ΕΚ-Ελβετίας, το μεγαλύτερο μέρος των δραστηριοτήτων του, το κέντρο των συμφερόντων των δραστηριοτήτων του ενδιαφερομένου ήταν στην Αυστρία. Ως εκ τούτου, ο W M έπρεπε να υπαχθεί στην αυστριακή νομοθεσία περί κοινωνικής ασφαλίσεως.

53 Το συμπέρασμα αυτό δεν αναιρείται από το γεγονός ότι, κατά την επίμαχη περίοδο, ο ενδιαφερόμενος ασκούσε παράλληλα μη μισθωτή επαγγελματική δραστηριότητα που αντιστοιχούσε στο 78 % των εισοδημάτων του στο Λιχτενστάιν. Πράγματι, όπως υπογράμμισε η Επιτροπή με τις γραπτές παρατηρήσεις της, το γεγονός αυτό δεν ασκεί επιρροή υπό το πρίσμα της Συμφωνίας ΕΚ-Ελβετίας, δεδομένου ότι, στο πλαίσιο της συμφωνίας αυτής, το Πριγκιπάτο του Λιχτενστάιν συνιστά τρίτο κράτος.

54 Επομένως, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις των κανονισμών 1408/71 και 883/2004, οι οποίοι έχουν εφαρμογή στα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως στην κύρια δίκη δυνάμει της Συμφωνίας ΕΟΧ και της Συμφωνίας ΕΚ-Ελβετίας, οι οποίες πρέπει να εξετασθούν χωριστά, μία και μόνη νομοθεσία περί κοινωνικής ασφαλίσεως έχει εφαρμογή στον W M κατά την επίμαχη περίοδο, ήτοι η αυστριακή νομοθεσία, με αποτέλεσμα οι αρμόδιες αρχές να πρέπει να χορηγήσουν ένα μόνον πιστοποιητικό.

55 Ως εκ τούτου, στα ερωτήματα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο προσήκει η απάντηση ότι ο κανονισμός 1408/71 και ο κανονισμός 883/2004, σε συνδυασμό με τον κανονισμό 987/2009, έχουν την έννοια ότι, δυνάμει της Συμφωνίας ΕΟΧ και της Συμφωνίας ΕΚ-Ελβετίας, έχουν εφαρμογή στην περίπτωση κατά την οποία πολίτης της Ένωσης, ο οποίος ασκεί μη μισθωτές επαγγελματικές δραστηριότητες ταυτόχρονα σε κράτος μέλος της Ένωσης και σε κράτος της ΕΖΕΣ και συμβαλλόμενο μέρος στη Συμφωνία ΕΟΧ, αρχίζει πρόσθετη μη μισθωτή

επαγγελματική δραστηριότητα στην Ελβετία. Σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις των κανονισμών αυτών, πρέπει να προσδιορίζεται χωριστά, αφενός, στο πλαίσιο της Συμφωνίας ΕΟΧ και, αφετέρου, στο πλαίσιο της Συμφωνίας ΕΚ-Ελβετίας, η εφαρμοστέα νομοθεσία περί κοινωνικής ασφαλίσεως.

Επί των δικαστικών εξόδων

56 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σε αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (έβδομο τμήμα) αποφαίνεται:

Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και επικαιροποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 118/97 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 1996, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 631/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004, και ο κανονισμός (ΕΚ) 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 465/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012, σε συνδυασμό με τον κανονισμό (ΕΚ) 987/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για καθορισμό της διαδικασίας εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 465/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012,

έχουν την έννοια ότι:

έχουν εφαρμογή, δυνάμει της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, της 2ας Μαΐου 1992, όπως τροποποιήθηκε με τη Συμφωνία για τη συμμετοχή της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, και της Συμφωνίας για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των κρατών μελών της, αφενός, και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας, αφετέρου, η οποία υπογράφηκε στο Λουξεμβούργο στις 21 Ιουνίου 1999, στην περίπτωση κατά την οποία πολίτης της Ένωσης, ο οποίος ασκεί μη μισθωτές επαγγελματικές δραστηριότητες ταυτόχρονα σε κράτος μέλος της Ένωσης και σε κράτος της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελευθέρων Συναλλαγών και συμβαλλόμενο μέρος στη Συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, αρχίζει πρόσθετη μη μισθωτή επαγγελματική δραστηριότητα στην Ελβετία. Σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις των κανονισμών αυτών, η εφαρμοστέα νομοθεσία περί κοινωνικής ασφαλίσεως πρέπει να προσδιορίζεται χωριστά, αφενός, στο πλαίσιο της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο και, αφετέρου, στο πλαίσιο της Συμφωνίας για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των κρατών μελών της, αφενός, και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας, αφετέρου.

(υπογραφές)